

МЕРЕЖЕВІ ПЕДАГОГІЧНІ СПІВТОВАРИСТВА: ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ

С.С. Ізбаш

Україна, м. Мелітополь,

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Вперше термін «соціальна мережа» було запропоновано у 1954 р. соціологом з Манчестерської школи Джеймсом Барнсом (в роботі *Class and Committees in a Norwegian Island Parish*, «Human Relations»). У другій половині ХХ ст. це поняття почало активно використовуватися на Заході при дослідженнях соціальних зв'язків і людських відносин, а сам термін англійською мовою став загальнозживаним. З часом в соціальній мережі стали розглядати не тільки людей, як представників соціуму, а й будь-яких інших об'єктів, які можуть мати соціальні зв'язки, наприклад: міста, країни, фірми, сайти, їхні ресурси, тощо. Багато сервісів Інтернету, що дозволяють встановлювати безліч телекомунікаційних зв'язків, автоматично формують і використовують соціальні мережі. В результаті з'явилися соціальні мережеві сервіси (Social Networking Service) в Інтернеті [2].

Під соціальним мережевим сервісом розуміється віртуальний майданчик, який пов'язує людей у мережеві співтовариства за допомогою програмного забезпечення, комп'ютерів, об'єднаних у мережу (Інтернет). Соціальні мережеві сервіси в наш час стали основним засобом спілкування; підтримування і розвитку соціальних контактів; спільного пошуку, зберігання, редагування і класифікації інформації; обміну медіа файлами; творчої діяльності мережевого характеру; виконання великого обсягу інших задач, таких як: індивідуальне і колективне планування (розклад, зустрічі) тощо.

Перше покоління мережевих сервісів було засноване на технології Веб 1.0, що уявляла собою сховище різнопланової інформації, поповнення і редагування якої було складним і трудомістким процесом, недоступним для внесення змін «звичайними» користувачами. Важлива особливість сервісів Веб 1.0 полягала в тому, що вони не могли бути орієнтовані на кожного унікального користувача, кожен сайт мав обмежену цільову аудиторію.

На відміну від першого покоління сервісів (the mostly read-only Web), Веб 2.0 (the wildly read-write Web) дозволяє користувачам спільно діяти - обмінюватися інформацією, зберігати

посилання та мультимедійні документи, створювати та редагувати публікації, тобто відбувається налагодження соціальної взаємодії. Тому технології Веб 2.0. називають соціальними сервісами Інтернету [4, с. 22].

Веб-сервіси 2.0 – це: 1) платформа соціальних сервісів і служб, що дозволяє будь-якому користувачеві одержувати, створювати і бути співавтором інформації; 2) синхронне і асинхронне спілкування в мережі; 3) можливість створення особистої зони в мережі мережевих співтовариств за інтересами [2].

Аналіз літературних джерел та Інтернет-ресурсів дозволив визначити термін «соціальна мережа» (от англ. *social networking service*) під яким розуміють: 1) платформа, он-лайн сервіс чи веб-сайт, призначені для побудови, відображення і організації соціальних взаємовідносин; 2) соціальна структура, утворена індивідами або організаціями. Вона відображає різноманітні зв'язки між ними через різноманітні соціальні взаємовідносини, починаючи з випадкових знайомств і закінчуючи тісними родинними зв'язками; 3) співтовариство людей, пов'язаних спільними інтересами, спільною справою або якимось іншими причинами для безпосереднього спілкування; 4) інтерактивний багатокористувацький веб-сайт, контент якого наповнюється самими учасниками мережі. Сайт являє собою автоматизоване соціальне середовище, що дозволяє спілкуватися групі користувачів, об'єднаних спільним інтересом.

Мережеві співтовариства – це група людей, які підтримують спілкування і ведуть спільну діяльність за допомогою комп'ютерних мережевих засобів [4, с. 5]. Співтовариства такого роду не можуть бути спеціально спроектовані або створені примусово.

До основних типів соціальних сервісів Інтернету відповідно до видів діяльності членів мережевого співтовариства відносяться:

1. соціальні пошукові системи;
2. соціальні мережі;
3. соціальні закладки;
4. соціальні сервіси збереження мультимедійних ресурсів;
5. блоги (мережні щоденники);
6. ВікіВікі (WikiWiki);
7. персональні рекомендаційні сервіси;
8. соціальні сервіси для спільної роботи з документами різних форматів;

9. карти знань;

10. соціальні геосервіси [1, с. 74].

Для педагогічної науки цінним є визначення особливостей мережевих співтовариств.

До **організаційних** особливостей відносяться: динамічність, візуалізація інформації, інтерактивність, доступність, відкритість, види взаємодії (он-лайн, офф-лайн), децентралізація (Є. Патаракін), екологічні стратегії (Є. Патаракін), саморозвиток мережі (М. Кастельс), горизонтальні зв'язки, автономність вузлів мережі (М. Кастельс), тегів система, відносність простору і часу (Ю. Бабаєва, О. Войскунський, О. Смилова), простота використання мережних технологій.

До **психологічних** особливостей відносяться: у фізичній області: сприйняття, спільне мислення (Є. Патаракін), критичність мислення (Є. Патаракін), емоційна забарвленість – ускладненість емоційного компонента комунікації, письмовий характер комунікації (А. Жічкіна), мотиваційна складова; в когнітивній області: інтелектуальність, творчий потенціал, самостійність користувачів як Інтернет-активність (А. Воскунський, Н. Гомуліна, Б. Тищенко та ін.), самовизначення та швидкий перегляд і селекція інформації (А. Войскунський); в соціальній області: толерантність (Є. Патаракін), самовира-ження, віртуальність (нереальність - А. Войскунський), анонімність (Ю. Бабаєва, А. Войскунський) - психологічна безпека (І. Шевченко), соціальна нерівність (Ю. Бабаєва, О. Войскунський), добровіль-ність і бажаність контактів (І. Шевченко).

До **педагогічних** особливостей мережевих сервісів можна віднести: мультимедійність (інтерактивність) як реалізація принципу наочності, комунікативність, продуктивність, індивідуальність, активізація пізнавальної, рефлексивної та самостійної діяльності, варіативність навчальних завдань, позааудиторної роботи, виховний ефект (акуратність, розвиток уваги, гнучкість мислення, вміння планувати діяльність, стимулювання творчої діяльності), види взаємодії (учитель - учень, учень -учень, учень - сервіс) [3, с. 48].

Таким чином, соціальні мережеві сервіси стають інструментом для інтеграції навчальних дисциплін і новим полем для міжпредметної навчально-творчої діяльності. Комп'ютерні комунікації формують нове середовище, до існування в якому поступово адаптується освіта.

Література:

1. Валькова М. В. Типология образовательных сетевых сообществ / М. В. Валькова // Информатика и образование. – 2011. - №5. – С. 73-77.

2. Вікіпедія: Вільна Енциклопедія. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>
3. Прохоров А. Социальные сети и Интернет / А. Прохоров// Компьютер Пресс. - № 1. – 2006. - С. 33-79.
4. Патаракин Е. Д. Социальные сервисы Веб 2.0 в помощь учителю: уч.-метод. пос. / Е. Д. Патаракин. – [2-е изд.]. – М.: Интуит.ру, 2007. – 64 с.